

Aktuální a přenosové neurózy

LITERATURA

Mentzos, S. Rozumíme sami sobě? Neurotické zpracování konfliktů. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2000.

Mentzos, S.: Dynamika duševní nemoci. Portál, 2005.

Poněšický, J. Neurózy, psychosomatická onemocnění a psychoterapie. Triton, Praha 1999.

Sandler, J., Dare, Ch., Holder, A. Pacient a analytik. Psychoanalytické nakladatelství, Praha 1994.

Thomä, H., Kächele, H. Psychoanalytická praxe I., Mach, Hradec Králové 1993.

Tress W., Kruse J., Ott J. (vyd.), Psychosomatické kompendium, Portál v r. 2007.

www.cspap.cz

Časopis Revue psychoanalytická psychoterapie. Revue - ČSPAP, Břehová 3, Praha 1, 110 00.

holub.mail@gmail.com

Aktuální a přenosové neurózy

Neurózy původně PSA dělila do dvou skupin:

Aktuální neurózy:

neurastenie
úzkostná neuróza
(hypochondriáza)

Somatická dysfunkce sexuality

Psychoneurózy:

hysterie
fobická neuróza
obsedantní neuróza

Psychický konflikt

Aktuální a přenosové neurózy

1915	Aktuální neurózy	Psychoneurózy		
		přenosové		narcistické
1924	Aktuální neurózy	Neurózy	Narcistické neurózy	Psychózy
Současná klasifikace	Psychosomatické afekce, PTSD	Úzkostné a neurotické poruchy	Bipolární	Psychotické poruchy Schizofrenní

Psychoneurózy – intrapsychický konflikt a jeho zpracování – vcelku Relativně dobře fungující Já – patologicky zafixovaný konflikt

Narcistické neurózy, hraniční stavy, psychózy - Patologie Self , slabost Já, nedostatečný vývoj selfsystému, labilní narcistická rovnováha, strukturální nedostatek

Aktuální a přenosové neurózy

Existují vůbec neurózy?

„Neurotické poruchy nejsou nemocemi v lékařském smyslu. Rozmanitost životních osudů, struktur jednotlivých osobností a symptomů stejně jako značný prostor pro spolupůsobící faktory brání zařazení konkrétní případy do „kategorií“. Přesto se zdá rozumné a praktické vytvořit alespoň pokusně ideální typy konstelací a shrnout případy s podobnou psychogenezí, psychodynamikou a podobnými projevy.“

Menzos, 2000.

Aktuální a přenosové neurózy

Neuróza

Nemoc nervů (18.stol)

Funkční porucha (19.stol)

Duševní poruchy, které nejsou poruchami nervového systému (Freud)

Třídimenzionální model dle Mentzose

- Typ základního primárního konfliktu a z něho odvozené konflikty sekundární,
(symbiotické splynutí-oddělení, závislost-autonomie, dyadický-triadický vztah, bezpečnost primární skupiny-rizika a šance sekundárních skupin, pohlavnost a identita-nezralé vazby a difuze identity)
- 2) Stupeň zralosti, koheze a strukturální charakter Já (Self), případně typ a povaha strukturálního nedostatku (deficitu)
- 3) Modus zpracování konfliktu – veškeré reakce, mechanismy obranné, obnovovací a mechanismus náhradního uspokojení
(hysterický, nutkavě neurotický, fobický, úzkostně-neurotický, depresivní, hypochondrický, paranoidní, hyperthymní, psychosomatický, psychotický)

Aktuální a přenosové neurózy

Podle KLASICKÉ TEORIE se rozeznávají následující typy neuróz:

Aktuální neuróza: je zaviněna současnými (aktuálními) příčinami a je vysvětlitelná na základě sexuálních zvyků pacienta.

Fyziologické důsledky poruch v sexuálním fungování, které se manifestují v přítomnosti

Charakterová neuróza: neuróza, jejímiž SYMPTOMY jsou charakterové rysy.

Narcistická neuróza: neuróza, při níž pacient není schopen rozvinout PŘENOS.

Aktuální a přenosové neurózy

Podle KLASICKÉ TEORIE se rozeznávají následující typy neuróz:

Orgánová neuróza: zřídka kdy používaný výraz pro PSYCHOSOMATICKÉ onemocnění.

Přenosová neuróza: je buď neurózou, při níž je pacient schopen rozvinout přenos, nebo jde o obsedantní zájem o analytika, jenž vzniká během psychoanalytické léčby.

Psychoneuróza: je zaviněna příčinami v minulosti, je vysvětlitelná pouze na základě osobnosti pacienta a jeho životní historie. Existují tři typy PSYCHONEURÓZY: KONVERZNÍ HYSTERIE, ÚZKOSTNÁ HYSTERIE (FOBIE) a OBSEDANTNÍ NEURÓZA.

Traumatická neuróza: je zaviněna ŠOKEM.

Úzkostná neuróza: jde buď o jakoukoli neurózu, jejímž hlavním symptomem je ÚZKOST, nebo o jednu z aktuálních neuróz.

Aktuální a přenosové neurózy

Přenosová neuróza TRANFERENCE NEUROSIS

Význam operacionální, funkční, v rámci vztahu
(technický koncept)

Význam nozologický:
(psychopatologický koncept)

Nozologické používání dnes neudržitelné, neboť i osoby, které podstupují terapii kvůli tzv. defektům Já nebo perverzím, hraničním stavům a psychózám, utvářejí přenosy. Všichni pacienti jsou schopni přenosu, různé skupiny poruch se od sebe liší formou a obsahem přenosu, nikoli tím, že by u některých přenos neexistoval.

Aktuální a přenosové neurózy

Přenosová neuróza

Zavedl Jung v protikladě k psychóze, kde je omezená schopnost pacientů přenášet libido na objekty. Neurózy, kde je možnost přenosu – přenosové neurózy.

V TN se celé patologické chování pacienta soustřeďuje do jeho vztahu k analytikovi. TN na jedné straně koordinuje přenosové reakce, zpočátku rozptýlené (kolísavý přenos podle Glovera) a na druhé straně dovoluje sestavě symptomů a patologickému chování pacienta převzít novou funkci vztahováním se na analytickou situaci“

Ideální model léčby:

Klinická neuróza se transformuje na přenosovou neurózu, jejíž objasnění vede k odhalení infantilní neurózy.

Aktuální a přenosové neurózy

Přenosová neuróza

„Přenos tedy tvoří mezioblast, kterou probíhá přechod od choroby směrem k životu. Nový stav převzal všechny znaky nemoci, představuje však uměle vyvolanou chorobu, všude přístupnou našim zásahům.“ (Freud, 1914)

Aktuální a přenosové neurózy

Přenosová neuróza

„Zahájením léčby tento vývoj naprosto nekončí, ale když se zprvu terapie nemocného zmocnila, dochází pak k tomu, že se veškeré další produkty nemoci soustředí na jediné místo, totiž na vztah k lékaři. Takto lze pak přenos přirovnat ke kambiové vrstvě mezi dřevem a kůrou stromu, z níž vychází tvorba nových tkání a kde se tvoří další letokruhy kmene jakmile se už jednou přenos domohl tohoto významu, ustupují práce na pacientových vzpomínkách daleko do pozadí. Nebylo by pak nesprávné říci, že tu už nemáme co dělat s pacientovou dřívější chorobou, nýbrž s jakousi nově vytvořenou a přetvořenou neurózou, která teď onu první nahradila.“

(Freud, 1916-17, Přednášky k úvodu)

Aktuální a přenosové neurózy

Přenosová neuróza

„Přenosová neuróza vyjadřuje poznatek, že všeobecný lidský přenos se vlivem analytické situace a za speciální neurotické pohotovosti k přenosu transformuje v přenosovou neurózu. Přenosové neuróza je svým způsobem uměle vyvolaná neuróza. Prchavé přenosové jevy i symptomatické přenosové neurózy jsou operacionálními pojmy. Není rozdíl mezi speciálními fenomény, např. situačními přenosovými fantaziemi a přenosově neurotickými transformacemi symptomů kterékoli nozologické jednotky, včetně narcistických neuróz, které Freud ztotožňoval s psychózami.“

(Thöma, Kächele, 1993))

Aktuální a přenosové neurózy

Přenosová neuróza

**„Nesmíme přece zapomínat, že choroba pacienta, kterého přijmeme do analýzy, není ničím uzavřeným, strnulým, nýbrž roste a vyvíjí se dál jako nějaká živá bytost....Všechny symptomy nemocného pozbyly svého původního významu a přejaly nový smysl, který je v nějakém vztahu k přenosu.“
(Freud, 1916-1917)**

Přenosová neuróza je nový stav, který nahrazuje obecnou neurózu a všem symptomům nemoci propůjčuje nový přenosový význam.

Aktuální a přenosové neurózy

Přenosová neuróza

Monopersonální hledisko

„Překonáváme přenos tím, že pacientovi dokazujeme, že jeho city nepramení ze současné situace a neplatí osobě lékařově, nýbrž že opakují něco, co se v jeho životě vyskytlo už někdy dřív.“

„Takto ho přinucujeme, aby své opakování proměnil ve vzpomínku“

(Freud, 1916-1917)

Aktuální a přenosové neurózy

Aktuální neurózy: ACTUAL NEUROSIS

Příčina na rozdíl od psychoneuróz v poruchách aktuálního sexuálního života.

Etiologie somatický ne psychická:

„Pramen vzrušení, hybný faktor nepokoje se nachází v somatické oblasti, zatímco v hysterii a nutkavé neuróze je v oblasti psychické“

U úzkostné neurózy jde o absenci uvolnění sexuálního vzrušení (nezklidněná sexuální stimulace), v neurastenii jeho nepřiměřená úleva (například masturbace) nebo sexuální exces.

Mechanismus vytvoření symptomů je somatický (přímá přeměna vzrušení na úzkost), nikoliv symbolický. Symptomy nemají význam a nejsou psychoanalýzou objasnitelné.

Aktuální a přenosové neurózy

Aktuální neurózy:

Freud nikdy od pojetí AN neupustil, později naznačoval, že mechanismus vytváření symptomů je zapotřebí hledat v oblasti chemie (intoxikace produkty metabolismu sexuálních substancí).

Dualita nebo vztah psychoneuróz a AN: symptom AN je velmi často jádrem a předcházejícím stadiem psychoneurotického symptomu.

Aktuální a přenosové neurózy

Aktuální neurózy:

Z klinické praxe se vytrácí, z klasifikace se pojem vytratil zcela, má však smysl o konceptu AN uvažovat:

- 1) Rozlišování aktualizovaných konfliktů infantilního původu, a konfliktů převážně určovaných aktuální situací: existence ostrého aktuálního konfliktu je potom v průběhu psa léčby častou překážkou
- 2) Spolu s psychoneurotickými obtížemi se vyskytují psychicky bezvýznamné symptomy, které Freud připisoval AN: nevysvětlitelná únava, nejasné bolesti, atd.

Aktuální a přenosové neurózy

Aktuální neurózy:

Z klinické praxe se vytrácí, z klasifikace se pojem vytratil zcela, má však smysl o konceptu AN uvažovat:

3) Freudovy koncepce „aktuálních“ symptomů mají somatický ráz a vedou přímo k současnému pojetí psychosomatických poruch

4) Freud se zabýval zejména neuspokojováním sexuálního pudu a při genezi aktuálních a psychosomatických symptomů (ale i psychoneurotických) je stejně důležité vzít do úvahy agresivitu a destrukční pud, negativní narcismus

Herbert Rosenfeld, André Green